

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Senatul a aprobat planul de activitate al Academiei pentru anul 2017

Senatul Academiei de Administrare Publică a aprobat, în cadrul ședinței din 7 martie curent, planul de activitate al instituției pentru anul 2017.

Președintele Senatului, rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, care a prezentat informația respectivă, a specificat, că o serie de activități din anul curent se vor desfășura sub semnul pregătirilor către jubileul de 25 de ani ai AAP, ce va fi marcat la 21 mai 2018. Rectorul Academiei a precizat că planul de activitate pentru acest an are un nou format și este orientat spre îmbunătățirea calității de instruire la toate nivelurile, precum și a activității de cercetare. Planul include în total 75 de activități, inclusiv organizarea conferințelor științifice internaționale „Teoria și practica administrației publice”, „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, ediția 2017, precum și a meselor rotunde referitor la noile tendințe ale managementului public în contextul integrării

Republicii Moldova în Uniunea Europeană, respectarea drepturilor fundamentale ale omului.

Ion DULSCHI, director Departament studii superioare de master, doctor, conferențiar universitar, a prezentat o informație referitor la totalurile semestrului I al anului de studii 2016-2017 și sarcinile pentru semestrul II. Raportorul a menționat, că la procesul de instruire au participat 57 cadre didactice, inclusiv 6 doctori habilitați, profesori universitari, 3 doctori habilitați, conferențieri universitari, 2 doctori, profesori universitari, 27 doctori, conferențieri universitari, alți 19 doctori și lectori universitari. Nivelul de realizare a orelor planificate a constituit 95,9 la sută, iar nivelul reușitei studenților ciclului II, studii superioare de master – 86 procente.

Un alt subiect al ședinței s-a referit la totalurile organizării și desfășurării procesului de dezvoltare profesională a personalului în anul 2016 și direcțiile de activitate în anul curent, raport prezentat de

Aurelia ȚEPORDEI, director Departament dezvoltare profesională. Pe parcursul anului trecut la cursurile de dezvoltare profesională au fost instruiți 3541 de funcționari publici, inclusiv 1144 prin comanda de stat, 1184 cu participarea partenerilor de dezvoltare și 1213 la solicitarea autorităților publice.

Senatul a audiat și un raport despre activitatea științifică la Academie în anul 2016, raportor Silvia DULSCHI, șef Direcție știință și doctorat, doctor, conferențiar universitar. S-a precizat, că pe parcursul anului trecut rezultatele cercetărilor efectuate de profesorii Academiei au fost valorificate în 174 de lucrări științifice și metodico-didactice. Activitatea de cercetare științifică și inovațională s-a axat pe realizarea a 2 proiecte internaționale și 2 proiecte naționale.

Membrii Senatului au luat cunoștință și de o informație despre rezultatele inventarierii patrimoniului Academiei pentru anul 2016.

Sergiu VLĂDICĂ

Nou proiect pentru Academie

„ ... *Human Dynamics* este una dintre cele mai mari companii din Europa de consultanță în sectorul public. Scopul vizitei reprezentantului acesteia este inițierea unui nou proiect pentru Academia de Administrare Publică. (pag. 3)

Activitatea științifică

„ ... *Cercetarea științifică* este o componentă fundamentală a activității Academiei de Administrare Publică și reprezintă unul dintre principalele criterii de evaluare a calificării și de apreciere a performanței academice. (pag. 4)

Proiectul ERASMUS+

„ ... *scopul mai amplu al proiectului este consolidarea și modernizarea bibliotecilor și îmbunătățirea nivelului de competențe și abilități ale personalului de bibliotecă în instituțiile de învățământ superior din Armenia, Moldova și Belarus.* (pag. 5)

Primar, pedagog, scriitor

„ ... *Autor al mai multor cărți de poezie postmodernistă, de educație lingvistică, de istorie a orașului Edineț și a unor localități din raion, profesor de limbă și literatură română, redactor al revistei de cultură și civilizație locală „Oameni. Locuri. Destine”, Constantin Cojocaru se simte confortabil și în scaunul de primar al municipiului Edineț.* (pag. 7)

Întrevedere Igor Dodon – Gianni Buquicchio

Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, a avut o întrevedere cu Președintele Comisiei de la Veneția, Gi-

anni Buquicchio. În cadrul întrevederii, părțile au făcut un schimb de opinii pe subiecte legate de eventuala modificare a Constituției, a legislației electorale, precum și a altor legi. Igor Dodon s-a pronunțat pentru necesitatea operării unor modificări ale Constituției în vederea acordării împuternicirilor suplimentare Președintelui țării în ceea ce privește dizolvarea Parlamentului. „Pe de o parte, aceasta este dorința majorității cetățenilor, pe de altă parte, modificările respective asigură echilibrul între instituția prezidențială și Parlament”, a menționat șeful statului. Igor Dodon l-a informat pe oficialul european despre faptul că a fost prezentată o inițiativă legislativă în acest sens, menționând că dacă aceasta nu va fi susținută în Parlament, se va merge pe calea consultării poporului Republicii Moldova.

La rândul său, Gianni Buquicchio s-a pronunțat pentru echilibrarea puterilor în stat și a asigurat că instituția pe care o reprezintă va susține orice demers care este în corespundere cu standardele internaționale general acceptate. Părțile au ajuns la înțelegerea ca proiectul de modificare a Constituției și a altor legi să fie transmise Comisiei de la Veneția.

Referindu-se la o eventuală schimbare a Codului Electoral, șeful statului s-a pronunțat ferm pentru păstrarea sistemului electoral actual, însă a menționat necesitatea operării unor modificări care ar asigura un drept eficient la vot al tuturor cetățenilor Republicii Moldova, indiferent unde se află, dar și reprezentarea în legislativ a concetățenilor noștri din diasporă și a cetățenilor de pe malul stâng al Nistrului.

Relansarea dialogului politic și reformele implementate de Republica Moldova pentru consolidarea instituțiilor și dezvoltarea țării au fost temele discutate de Președintele Bundestagului german, prof. Dr. Norbert Lammert, și Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Andrian Candu, în cadrul vizitei de lucru a acestuia în Germania în perioada 7 – 9 martie 2017.

Andrian Candu l-a informat pe omologul său german despre reformele de modernizare a țării, determinarea majorității din Parlament și a Guvernului de a implementa angajamentele asumate la semnarea Acordului de Asociere, precum și despre obținerea unui program cu Fondul Monetar Internațional în 2016.

„Vrem să aveți mai multe oportunități, iar drumul spre Uniunea Europeană să fie mai scurt pentru Moldova”, a declarat președintele Bundestagului Norbert Lammert. Potrivit lui, Germania este interesată în dezvoltarea statelor vecine ale

Relansarea dialogului moldo-german

Uniunii Europene și a salutat determinarea autorităților de a continua reformele în Republica Moldova. Oficialul german

a subliniat importanța stabilității politice pentru realizarea obiectivelor din agenda europeană.

Spicherul Parlamentului a discutat despre Acordul de Asociere și cel de liber schimb cu Uniunea Europeană, precum și subiecte de securitate regională, reforme și dezvoltare economică la o întrunire organizată de Președintele Forumului germano-moldav, Fritz Felgentreu, în comun cu Fundația Friedrich Ebert din Berlin, și Dr. Gernot Erler, deputat și coordonator în Bundestag pentru cooperarea cu Rusia și Parteneriatul Estic. Președintele Parlamentului a asigurat audiența că guvernarea este hotărâtă să continue parcursul de integrare europeană, în pofida anumitor declarații ale opoziției.

Reforma sistemului național de cercetare și inovare

Conceptul reformei sistemului național de cercetare și inovare a fost pus în discuție în cadrul unei ședințe recente, prezidată de Primul-Ministru, Pavel Filip. Proiectul de modificare și completare a Codului cu privire la știință și inovare a fost elaborat în comun de Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Economiei și Ministerul Educației, în baza recomandărilor experților europeni.

Prin această reformă, Guvernul își propune să eficientizeze sistemul de cer-

cetare și inovare, în special, procesul de repartizare a alocațiilor bugetare pentru proiectele de cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic și să sporească impactul cercetării și inovării asupra economiei naționale.

În acest scop, se propune excluderea concentrării funcțiilor de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare a impactului politicilor de cercetare-dezvoltare în cadrul unei singure instituții, cum este în prezent.

Funcțiile executive în ce privește finanțarea competitivă, facilitarea cooperării, evaluarea rezultatelor, elaborarea propunerilor de politici și promovarea științei vor fi delegate Agenției Naționale pentru Cercetare, Dezvoltare și Inovare (ANCDI).

În același timp, în vederea asigurării unei expertize pertinente a politicilor de dezvoltare a științei și inovării, a unei abordări intersectoriale imparțiale, precum și pentru monitorizarea activității ANCDI va fi înființat Consiliul pentru Cercetare, Dezvoltare, Inovare și Transfer Tehnologic pe lângă Primul-Ministru. Acest Consiliu va fi constituit din personalități marcante din diverse domenii.

Reforma sistemului național de cercetare și inovare va fi realizată în paralel cu reforma Academiei de Științe a Moldovei.

Oportunitatea implementării unui nou proiect pentru Academie

Pe 2 martie curent, rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, și Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei, doctor, conferențiar universitar, au avut o întrevedere cu Arthur BAYHAN, consultant superior în probleme economice al Companiei Human Dynamics, sosit la instituția noastră într-o vizită de documentare.

Arthur Bayhan a fost însoțit de Arcadie BARBĂROȘIE, director executiv al Institutului de Politici Publice.

Human Dynamics este una dintre cele mai mari companii din Europa specializată în servicii de consultanță în sectorul public, cu sediul central la Viena, Austria. Scopul vizitei reprezentantului acesteia este de a se documenta în vederea inițierii unui proiect de asistență tehnică pentru Academia de Administrare Publică.

Rectorul Academiei, Oleg Balan, a informat oaspetele despre activitatea instituției de învățământ și rolul acesteia în pregătirea cadrelor de funcționari publici pentru republică, dezvoltarea lor profesională, dar și în asistența metodică-științifică a reformelor în domeniu. Academia de Administrare Publică are o contribuție substanțială la implementarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016 – 2020. În opinia sa, actualmente, se impune, în mod imperios, reforma adminis-

trativ-teritorială. În această ordine de idei, Academia, susținută de proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, implementate de Agenția de cooperare internațională a Germaniei (GIZ), a inițiat organizarea Forumului deschis pentru dezvoltare locală și regională. AAP a desfășurat, în a doua jumătate a anului trecut, primele două forumuri din cadrul acestui proiect, cel dintâi eveniment fiind consacrat reformei administrativ-teritoriale a Republicii Moldova. Potrivit rectorului Academiei,

anume acest subiect ar putea fi unul de bază în viitoarea cooperare cu Compania Human Dynamics. În context, Oleg Balan s-a referit la bogata experiență de colaborare internațională, acumulată de instituție, la proiectele implementate și în curs de derulare cu susținerea partenerilor de dezvoltare. „Academia de Administrare Publică a câștigat toate tenderele interne și internaționale, la care a participat până în prezent”, a precizat rectorul instituției.

Oaspetele a fost familiarizat, de asemenea, cu condițiile de studii și de trai de la Academie. Arthur Bayhan a apreciat drept pozitivă creativă atmosfera ce domină în instituție.

În rezultatul dialogului s-a convenit de a continua consultările în eventualitatea demarării unei cooperări concrete.

Sergiu CONDREA

Ambasadorul Cehiei a susținut o prelegere la Academie

La 14 martie curent, conducerea Academiei de Administrare Publică în frunte cu Oleg BALAN, rectorul Academiei, doctor habilitat, profesor universitar, a avut o întrevedere cu Zdeněk KREJČÍ, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Cehie în Republica Moldova.

AAP este unica instituție de învățământ superior cu asemenea profil din republică. Pe parcursul activității sale, timp de aproape 24 de ani, AAP a pregătit peste 5 mii de specialiști în domeniul administrației publice, iar peste 37 de mii de funcționari

publici au frecventat cursurile de dezvoltare profesională. Rectorul Academiei a menționat în mod special buna cooperare a instituției noastre cu Universitatea Tehnologică din orașul Brno, Republica Cehă, care continuă de mai mulți ani. La conferința internațională a tinerilor cercetători din 24 februarie curent, desfășurată la Academie, au participat și reprezentanții acestei universități.

Ambasadorul Zdeněk Krejčí s-a referit în cadrul dialogului la experiența Cehiei privind funcționarea eficientă a sistemului administrației publice.

La întrevedere au participat Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei, doctor, conferențiar universitar, Aurel

SÎMBOTEANU, prorector, doctor, conferențiar universitar, Ion DULSCHİ, doctor, conferențiar universitar, director Departament studii superioare de master, Orest TĂRĂȚĂ, doctor, conferențiar universitar, șef Direcție relații internaționale a Academiei.

În cadrul vizitei la Academie, Ambasadorul Zdeněk Krejčí a susținut în fața profesorilor, colaboratorilor, doctoranzilor și studenților masteranzi ai instituției o prelegere publică despre experiența de aderare a Cehiei la Uniunea Europeană, învățăminte pentru Republica Moldova. Diplomatul ceh a răspuns la numeroase întrebări ale asistenței.

Sergiu BRUMĂREL

Activitatea științifică pentru eficientizarea serviciului public

Cercetarea științifică este o componentă fundamentală a activității Academiei de Administrare Publică și reprezintă unul dintre principalele criterii de evaluare a calificării și de apreciere a performanței academice. Aceasta reiese din faptul că Academia, ca instituție de învățământ superior și de centru național de promovare a politicii de stat în domeniul administrației publice, are misiunea de formare a specialiștilor de înaltă calificare, inclusiv prin efectuarea de cercetări științifice în domeniul teoriei și practicii administrației publice în vederea creării unui suport științific pentru desfășurarea reformei administrației publice, elaborării de noi forme și metode de administrare care să asigure eficiența activității autorităților publice.

În anul 2016, activitatea de cercetare științifică în cadrul AAP s-a desfășurat conform direcțiilor de cercetare: Administrare publică și Management public, în cadrul a 2 laboratoare științifice, de pe lângă catedrele de specialitate, având 4 teme de cercetare:

- Modernizarea administrației publice în contextul consolidării statului de drept (Catedra științe administrative);

- Probleme actuale ale științei politice și parcursul european al Republicii Moldova (Catedra științe politice și relații internaționale);

- Aspecte teoretico-practice privind edificarea statului de drept și modernizarea administrației publice (Catedra științe juridice);

- Evaluarea managementului public în Republica Moldova și determinarea factorilor de eficientizare a acestuia în contextul integrării europene (Catedra economie și management public).

Pe parcursul anului 2016, cadrele didactice, masteranzii și doctoranzii AAP au

beneficiat de mobilitate academică în cadrul proiectelor internaționale, obținând burse de studiu și stagii în străinătate. De asemenea, au participat la 10 conferințe, mese rotunde, seminare științifice, simpozioane și alte manifestări științifice din țară și la 20 de conferințe, mese rotunde și seminare științifice, organizate în străinătate: România, Estonia, Turcia, Polonia, Bulgaria, Ucraina, Germania.

La 20 mai 2016, la Academie și-a desfășurat lucrările Conferința anuală tradițională științifico-practică cu participare internațională „Teoria și practica administrării publice”. În culegerea de materiale ale Conferinței, care a apărut în preajma acestui for științific important au fost publicate 150 de articole științifice, semnate de profesorii, doctoranzii și masteranzii de la Academie și de la alte instituții de învățământ superior.

Pe parcursul anului trecut au fost scoase de sub tipar 4 numere ale revistei metodico-științifice „Administrarea Publică”, în care au fost inserate 80 de studii și articole științifice, inclusiv 14 semnate de autori din România, Ucraina, Rusia și Suedia.

Domeniile activității științifice, desfășurate pe parcursul anului 2016, au constituit tematica a 174 de lucrări științifice și metodico-didactice, dintre care publicate în reviste recenzate din țară - 54 de lucrări; în reviste de prestigiu din străinătate - 4 lucrări.

Membrii catedrelor/laboratoarelor au contribuit, de asemenea, la organizarea a 2 conferințe internaționale, a 4 mese rotunde și seminare și a 13 prelegeri publice.

Activitatea de cercetare științifică și inovațională, realizată în cadrul AAP, s-a axat pe implementarea a 5 proiecte internaționale. Cele mai relevante dintre ele sunt:

- Servicii de suport pen-

Silvia DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar, șef Direcție
știință și doctorat

tru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor 2015 - 2018, scopul fiind consolidarea și modernizarea bibliotecilor prin îmbunătățirea nivelului de competențe și abilități a personalului din bibliotecă în instituțiile de învățământ superior în Armenia, Moldova și Belarus.

- Educational for Drone (eDrone)”, în cadrul programului Erasmus+, cu scopul de a crea centre de instruire pentru utilizarea dronelor civile la diferite niveluri (2016-2019). Parteneri: University of Sanio, The Military University of Technology, University Dunarea de Jos of Galati, Ilia State University, Moldova State University și alte. Proiectele sunt finanțate de către Comisia Europeană.

La nivel național, în cadrul concursului proiectelor de cercetări științifice fundamentale și aplicative pentru 2015-2018, AAP a continuat realizarea a 2 proiecte:

1. Consolidarea instituțională și funcțională a administrației publice locale în Republica Moldova în contextul implementării Acordului de Asociere la UE. (director

proiect Tatiana ȘAPTEFRĂȚI);

2. Managementul dezvoltării regionale privind diminuarea disparităților interregionale în cadrul Republicii Moldova prin prisma noii politici de coeziune europeană (director proiect Tatiana TOFAN).

O etapă nouă în activitatea științifică a constituit-o crearea în cadrul Academiei a Școlii Doctorale în Științe Administrative pentru desfășurarea studiilor de doctorat la specialitățile:

- 563.01. Teoria, metodologia administrației publice;
- 563.02. Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice.

Doctoranzii își desfășoară activitatea de cercetare sub îndrumarea a 12 conducători de doctorat, numărul total al doctoranzilor constituie în prezent 26 de persoane, inclusiv un cetățean străin (România).

În această ordine de idei, voi remarca implicarea tot mai activă în activitatea științifică a tinerilor cercetători, care manifestă un interes sporit pentru cercetarea științifică. A devenit deja tradiție pentru Academia organizarea conferinței științifico-practice internaționale a tinerilor cercetători. Anul acesta a fost a treia ediție a conferinței, cu genericul „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, la care au participat cu rapoarte și comunicări peste 50 de tineri cercetători de la Academie, dar și de la alte instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare.

Rezultatele cercetărilor științifice în anul 2016 sunt o dovadă a avansării activității științifice în cadrul laboratoarelor/catedrelor, a implementării efective a proiectelor științifice naționale și internaționale, a participării la diverse manifestări științifice naționale și internaționale.

O nouă reuniune în cadrul Proiectului ERASMUS

Recent, Silvia Dulschi, șef Direcție știință și doctorat a Academiei de Administrare Publică, și subsemnata, au participat la o întâlnire de lucru, organizată de către Comitetul de Management al Proiectului „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecilor”, care s-a desfășurat la Universitatea Tehnică Internațională din Dresda, Germania, în perioada 29 februarie - 5 martie 2017. La reuniune au participat atât reprezentanți ai țărilor din parteneriatul estic cât și ai țărilor din parteneriatul balcanic.

Scopul întâlnirii l-a constituit evaluarea și totalizarea rezultatelor implementării proiectului în primul an de desfășurare, în conformitate cu obiectivele proiectului și planul de activități, preconizat pentru perioada respectivă.

Reamintim, că scopul mai amplu al proiectului este consolidarea și modernizarea bibliotecilor și îmbunătățirea nivelului de competențe și abilități ale personalului de bibliotecă în instituțiile de învățământ superior din Armenia, Moldova și Belarus, prin dezvoltarea de biblioteci inovatoare ca suport pentru educație și învățare continuă.

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului au fost generate de către obiectivele specifice stabilite pentru primul an de activitate:

- implementarea limbii engleze pentru scopuri specifice (biblioteci și terminologie de bibliotecă) de formare pentru toate grupurile țintă;
- analiza aprofundată a nevoilor de detectare și de evaluare a competențelor în cartografiere;

- implementarea unui program inovator de formare a formatorilor ca parte a unui curriculum ce încorporează o suită de module relevante și moderne de dezvoltare a personalului de bibliotecă care să corespundă nevoilor de formare urgentă a bibliotecarilor secolului XXI și a per-

Analiza training-urilor pilot care s-au efectuat în fiecare țară-partener au fost prezentate de către experții europeni care au vizitat și au monitorizat desfășurarea activităților respective, fiind efectuată o analiză detaliată și amplă cu observații, recomandări și concluzii privind calitatea și reușita training-urilor. Reite-

altor țări în domeniu. În acest context, s-a înscris și vizita la Biblioteca Universității Tehnice Internaționale din Dresda, unde își fac studiile peste 30 mii de studenți din toate colțurile lumii. Biblioteca instituției este un adevărat laborator de studiu, cercetare, creativitate pentru utilizatori, unde sălile de lectură sunt mereu arhipline, deși se oferă simultan 10 mii de locuri de lucru pentru utilizatori, dotate cu cea mai modernă și per-

sonalului de bibliotecă în era informațională;

- dezvoltarea și implementarea programelor de formare a abilităților de cercetare în biblioteci pentru a ajuta utilizatorii să identifice, să localizeze, să evalueze și, în mod eficient și etic, să utilizeze informațiile în procesul de instruire și cercetare în viața de zi cu zi pentru învățarea continuă și economia bazată pe cunoaștere.

Astfel, în cadrul întâlnirii a fost prezentat raportul general privind rezultatele implementării proiectului, precum și raportarea individuală a fiecărui partener participant la proiect despre cercetările efectuate, activitățile de instruire desfășurate în cadrul fiecărei instituții partenere, accentele fiind puse pe curriculumul cursului, conținutul lecțiilor, materialele destinate studenților, notele profesorului, feedback-ul de formare a cursanților.

răm faptul că Republica Moldova a fost monitorizată la 09 -10 februarie 2017 de către observatorii europeni Angela Repanovici, profesor, doctor inginer la Universitatea Transilvania din Brașov, și Manolis Koukourakis, doctor, director al Bibliotecii Universității din Creta, Grecia.

Un capitol aparte în cadrul întâlnirii de la Dresda a fost consacrat proiectului de desfășurare a „Zilei Naționale de sensibilizare privind bibliotecile”, proiect elaborat de către fiecare partener din proiect, în funcție de specificul țării și prezentat participanților la reuniune pentru analiză și evaluare. Proiectele respective urmează a fi implementate în practică în fiecare țară-partener pe parcursul anului 2017, la fel fiind monitorizate de către observatorii europeni.

Astfel de întâlniri de lucru oferă oportunități deosebite de familiarizare cu experiența

formantă tehnică pentru prestarea serviciilor de informare și documentare de cea mai înaltă calitate, în corespundere cu necesitățile de informare ale utilizatorilor sec. XXI și ale erei informaționale.

În concluzie, putem spune că vizita de lucru în Germania a avut un impact pozitiv asupra dezvoltării competențelor personale și profesionale ale participanților prin oportunitatea de participare la activitățile multiculturale de instruire și evaluare, stabilirea unor contacte cu specialiști în domeniu din alte țări europene, schimbul de experiență și, nu în ultimul rând, cunoașterea experiențelor avansate de activitate a bibliotecilor academice din Europa, spre care tindem și noi, cei care am ales vectorul european de integrare.

Rodica SOBIESKI-CAMERZAN,
director al Bibliotecii
Științifice AAP

Marketing local și regional

Academia de Administrare Publică continuă colaborarea cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), axată pe consolidarea capacităților autorităților administrației publice locale de nivelul I și II. În acest context, autoritățile administrației publice locale au fost informate cu privire la Planul de realizare a cursurilor de dezvoltare profesională, organizate de Academia în parteneriat cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), în semestrul I al anului 2017. În conformitate cu Planul aprobat, pe parcursul semestrului I urmează să fie realizate 8 cursuri de dezvoltare profesională a personalului.

În cadrul parteneriatului între instituțiile noastre au demarat deja activitățile de instruire. Astfel, în perioada 25 – 26 ianuarie, a fost elaborat și realizat cursul de formare a formatorilor „Marketing local și regional pen-

tru dezvoltarea regională competitivă” la care au participat reprezentanții Academiei de Administrare Publică, Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și ai Agențiilor de Dezvoltare Regională.

În perioada 28 februarie – 02 martie curent, Academia de Administrare Publică, în parteneriat cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), organizează pilotarea cursului Marketing local și regional pentru dezvoltarea regională competitivă.

Scopul cursului este sporirea competențelor teoretice și practice ale participanților la curs în domeniul marketingului local și regional. Pilotarea oferă posibilitatea de a structura eficient conținutul acestui modul și a obține feedback-ul participanților la curs privind utilitatea și actualitatea informației prezentate. Propunerile obținute de formatori în procesul de pilotare a modulului vor fi luate în considerație pentru a îmbunătăți conținutul și metodologia de predare.

În cadrul training-ului

participanții:

- își vor aprofunda cunoștințele în domeniul marketingului local și regional;

- își vor dezvolta abilitățile de analiză a dimensiunilor brandului de țară; aplicare a instrumentelor de marketing regional; elaborare a strategiei de brand local/regional; evaluare a identităților locale, regionale;

- vor cunoaște și aplica metodele moderne de instruire interactivă (prezentări, studii de caz, lucrul în grup, discuții, joc pe rol etc.);

- vor fi antrenați în activități de elaborare și conducere a unei sesiuni de instruire utilizând metode adecvate și mijloace vizuale cele mai potrivite etc.

Ulterior, formatorii certificați în cadrul training-ului dat vor fi implicați la realizarea programelor de dezvoltare profesională care urmăresc scopul de promovare a marketingului local și regional.

Cor. FP

Ne scriu cititorii

Conferința - noi viziuni în cercetarea științifică

Conferința științifico-practică internațională cu genericul „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, aflată la cea de-a treia ediție a sa, și care și-a desfășurat lucrările pe 24 februarie 2017 la Academia de Administrare Publică, a impulsionat spiritul activ al tinerilor, punându-le la dispoziție noi platforme inovative în domeniul cercetărilor științifice. Despre aceasta ne-a scris la redacție participanta la conferință, Mihaela PASCAL, de la Agenția pentru Protecția Consumatorilor a Ministerului Economiei al Republicii Moldova.

Am decis să particip la conferința științifico-practică internațională cu genericul „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, deoarece mi s-a oferit oportunitatea de a interacționa cu oameni noi, de a aborda probleme actuale din cadrul administrației publice, de a le dezbate și de a genera idei noi. Consider că anume tinerii sunt acei care tind cel mai mult spre schimbare, se conectează la noile provocări și, prin aportul lor, contribuie la îmbunătățirea societății bazate pe cunoaștere și la edificarea statului de drept.

Fiind masterandă la Aca-

demiei de Administrare Publică, am decis să cercetez problematica protecției intereselor economice ale consumatorilor de către autoritatea publică centrală de profil, imbinând în mod creativ cunoștințele pe care le acumulez la Academie

cu practica de la locul meu de lucru.

Politica Agenției pentru Protecția Consumatorilor o constituie eficientizarea sistemului de supraveghere a pieței prin obținerea unui echilibru dintre protejarea intereselor consumatorilor și reducerea la minimum a condițiilor impuse mediului de afaceri. În exercitarea atribuțiilor sale, Agenția se confruntă cu mai multe dificultăți, precum ar fi monopolizarea comerțului, speculațiile frecvente în domeniul prețurilor, acoperirea slabă a protecției consumatorului de către sistemul juridic etc.

Îmi propun ca prin propriile

cercetări științifice să-mi aduc modesta mea contribuție la amplificarea competențelor profesionale necesare activității administrative în domeniul protecției drepturilor consumatorilor. Multe am preluat deja, participând la această conferință, precum a fost schimbul de experiență dintre participanți, familiarizarea cu rezultatele științifice obținute de fiecare tânăr cercetător, metodele avansate de cercetare științifică.

A fost o experiență interesantă și așteptăm cu nerăbdare următoarele conferințe, ce vor fi organizate de Academia de Administrare Publică.

Primar, pedagog, scriitor

Autor al mai multor cărți de poezie postmodernistă, de educație lingvistică, de istorie a orașului Edineț și a unor localități din raion, profesor de limbă și literatură română la liceul teoretic „Mihai Eminescu”, redactor al revistei de cultură și civilizație locală „Oameni. Locuri. Destine”, Constantin Cojocaru se simte confortabil și în scaunul de primar al municipiului Edineț.

- Sunt încontinuu pasionat de cuvântul rostit, citit, scris, desenat, sculptat etc., sugerează, la rândul său, edilul. Continuu să asaltez culmile cunoștințelor. După absolvirea Universității de Stat „Alecru Russo” din Bălți, actualmente susțin doctorantura la Universitatea Academiei de Științe a Moldovei.

- Dar...

- Așteptam să mă întrebăți: fiind atât de preocupat de literatură, de pedagogie, de cultură, de ce mi-am asumat și o asemenea responsabilitate, o mare responsabilitate față de oameni, precum este cea de primar al municipiului Edineț? E simplu de explicat. „Cunoaște-te pe tine însuși”, ne povățuiește filozoful antic grec Socrate. Sau, cum spune Sfântul Isaac Sirul, „cine s-a învrednicit a se vedea pe sine însuși este mai bun decât cel ce s-a învrednicit a vedea îngeri”. Dacă dorești să te realizezi în viață, trebuie, într-adevăr, să te cunoști pe tine însuși. Să te autodisciplinezi, să te impui, să te autocontrolezi etc. Se mai spune că omul are capacități, pe care nu le sesizează, și dacă te automobilezi, reușești multe în viață. Aceste postulate au format crezul meu pe drumul vieții.

Acum despre calea mea spre fotoliul de primar al Edinețului. În 2007, au venit mai mulți orașeni la mine cu propunerea de a candida la această funcție. Pentru început

am refuzat, căci aveam atâtea planuri de creație. Dar au insistat. Și eu mi-am zis că, poate, asta e voia Domnului, căci singur vedeam că treburile orașului nu merg prea bine. Am analizat multilateral aspectele acestei provocări, capacitățile mele și atunci m-am hotărât: e timpul să dezvoltăm, să modernizăm urbea noastră.

Sub aspect strategic, la venirea mea în calitate de primar al or. Edineț, în 2007, am trasat să creez o zonă industrială a orașului, care, practic, era într-o situație defavorabilă, comparativ la acest capitol cu orașul limitrof Cupcini. Pentru a porni renovarea orașului, erau necesare mai multe finanțe publice locale. Și, în 2013, am inaugurat unul dintre cele mai mari Parcuri Industriale din Republica Moldova, unde, actualmente, sunt înregistrați deja 4 rezidenți activi și un bloc administrativ finalizat, în incinta căruia, în primăvara acestui an, vom deschide un Incubator de afaceri. Ca să menționez rezidenții, aș remarca fabrica de sucuri cu capital ucrainean TB Fruit, cu o investiție de peste 15 mln. de euro, care în numai doi ani a ocupat mai mult de jumătate din piața Republicii Moldova, toată producția fiind exportată. Și primăria a avut de câștigat. Numai de la impozitarea salariilor angajaților, în 2016 bugetul local a fost suplimentat cu un milion de lei.

La fel, 3 rezidenți sunt într-un proces de pregătire a complexelor de producție: un frigider

de 2 mii de tone, o linie de calibrare și uscare a fructelor, un agent economic, producător de lăzi etc.

Politica de implementare a proiectelor a constituit o direcție prioritară în strategia de dezvoltare a orașului, după cum accentuează Constantin Cojocaru, cu investiții din partea fondurilor interne – FISM, ADR, Fondul Ecologic, precum și internaționale – Ambasada SUA, Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), Polonia-AID, PNUD, NDI, Guvernul României, de asemenea, și în cadrul cooperării transfrontaliere: Moldova – Ucraina - România etc. Practic, cu fiecare dintre aceste structuri au fost stabilite colaborări destul de eficiente. Sume importante în implementarea proiectelor au fost alocate și din bugetul orașului. În acest context, primarul C. Cojocaru insistă de fiecare dată să fie pregătite din timp mai multe proiecte, ca la momentul anunțării concursurilor și în dependență de eligibilitatea acestora să fie înaintate în termen.

„Mult contează să ai o echipă bună care își face la timp datoria, pregătind astfel de proiecte pentru a fi înaintate spre finanțare, conchide din experiența și clarviziunea sa primarul de Edineț. Mulți primari așteaptă mană cerească, adeseori nici nu aplică la un program sau altul. Iar avantajele implementării proiectelor sunt evidente. Din practica noastră pot spune că fiecare dintre proiectele înaintate au adus beneficii însemnate atât orașului cât și populației”.

Astfel, pe parcursul celor trei mandate ale primarului Constantin Cojocaru, în oraș au fost implementate mai multe proiecte valoroase: căile de acces și infrastructura Parcului Industrial Edineț, reparația și renovarea instituțiilor din sub-

ordine, a grădinițelor pentru copii, asfaltarea bulevardului Tinereții și a altor 4 străzi, iluminarea stradală și pavarea trotuarelor pentru pietoni, renovarea Grădinii publice „Vasile Alecsandri”, a Stadionului orașenesc, amplasarea/construcția a 4 stadioane mai mici, a locurilor de agrement, amplasarea a 8 busturi și 4 plăci comemorative pe Aleea orașenească, amenajarea a 12 terenuri de joacă pentru copii, a 12 foișoare, precum și construcția Centrului comunitar din s. Alexăndreni.

O atenție deosebită este acordată transparenței, fiind procurat echipament performant pentru transmiterea online a ședințelor Consiliului local și a altor manifestări cu scopul de a informa populația despre activitățile primăriei și a implica cetățenii în aceste activități. Proiectul respectiv a fost realizat cu o investiție de 1,5 milioane de lei din cadrul Programului Transfrontalier România – Republica Moldova.

Costul total al proiectelor implementate se cifrează la peste 30 milioane de lei.

Fiind om de cultură, primarul de Edineț, Constantin Cojocaru, este inițiatorul mai multor tabere de creație cu participarea scriitorilor, iubitorilor de literatură, pictorilor, a copiilor dotați. Anual, sunt editate 4-5 cărți cu diversă tematică din istoria și tradițiile localităților. De o mare popularitate se bucură manifestările din cadrul Universității de vară „V. Stroescu” cu participarea oamenilor de cultură din țară și de peste hotare, unde sunt promovate tinerele talente de creație, sunt scoase din anonimatul timpului personalități notorii din partea locului și din țară, fiind sărbători de suflet pentru orașeni și oaspeți.

Strategia egalității între femei și bărbați

În cadrul ședinței din 9 martie 2017 a Executivului, a fost aprobată Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017 -2021, precum și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia.

Scopul Strategiei constă în abilitarea femeilor și realizarea de facto a egalității între

femei și bărbați în Republica Moldova, prin realizarea a cinci obiective generale urmate de obiective specifice, pe domeniile de referință: asigurarea abordării complexe a egalității între femei și bărbați; fortificarea mecanismului instituțional de asigurare a egalității între femei și bărbați; combaterea stereotipurilor în societate și

promovarea comunicării non-violente; promovarea egalității de gen în sectorul de securitate și apărare; bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen.

Obiectivele trasate pe următorii cinci ani reflectă tendințele globale și realizarea angajamentelor asumate pe plan internațional de către Republica Moldova, axate pe asi-

gurarea respectării drepturilor omului, funcționarea democrației și creșterea economică bazată pe competitivitate.

Finanțarea acțiunilor prevăzute în Planul de Acțiuni al Strategiei se va efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate în aceste scopuri în bugetele autorităților publice implicate, precum și din alte surse.

Femeile în Armata Națională

25 la sută din efectivul Armatei Naționale îl reprezintă femeile. Ele își desfășoară activitatea în politica de apărare, managementul resurselor umane, medicină, comunicații și informatică, transmisiuni, justiție, logistică, contabilitate, topografie și relații publice, cu grade militare de la soldat până la maior sau locotenent-colonel și chiar de colonel. Este vorba de prima femeie colonel, Mariana GRAMA, șef-adjunct al Direcției logistice a Armatei Naționale. Ministrul apărării i-a acordat acest grad militar pentru responsabilitatea și profesionalismul, de care a dat dovadă în cei peste 15 ani de activitate militară. Vă propunem un interviu realizat cu doamna colonel.

CORRESPONDENTUL: Sunteti prima femeie-colonel în Armata Națională. Cum v-a reușit această performanță?

Mariana GRAMA: Drumul parcurs în cariera militară a fost unul cu multă răbdare și dedicație. Avansarea pe treptele carierei militare de la locotenent până la colonel a fost posibilă grație experienței profesionale acumulate, perseverenței, spiritului de inițiativă, atitudinii responsabile față de misiunile executate. Un rol aparte l-au avut colegii militari, fără sprijinul și îndrumarea cărorora ar fi fost imposibilă realizarea obiectivelor propuse. De asemenea, vreau să menționez rolul familiei mele, care m-a susținut în toate.

Gradul de colonel mi-a fost conferit, probabil, luându-se în calcul meritele și contribuția pe care le-am adus, îndeplinind obligațiunile funcționale care îmi revin zi de zi și, în special, pro-

iectul privind distrugerea pesticidelor și produselor chimice periculoase în Republica Moldova, în aceste operațiuni fiind alături de colegii mei, chiar fiind și un pericol pentru sănătate sau viață.

Nu este atât de simplu să obții un grad militar înalt, cum ar fi cel de colonel, cu atât mai mult cu cât suntem doamne și trebuie să facem față eforturilor pe care le depun bărbații. Dar în armată nu există femeie sau bărbat, există doar militari. Și totuși, dacă ne referim la femeile-militari, voi spune că pentru o femeie satisfacerea serviciului militar în Armata Națională este o mândrie. Pentru a merita respectul într-un colectiv de militari este nevoie de profesionalism și vocație.

COR.: De unde pasiunea d-voastră pentru militarie?

M. G.: Pasiunea pentru armată am moștenit-o de la bunelul meu, militar în perioada celui de-al Doilea Război Mondial, care m-a impresionat prin responsabilitatea, vitejia, devotamentul și patriotismul față de Patrie. Tot el a fost cel care m-a făcut să îndrăgesc uniforma militară. M-am dedicat acelor istorii ca să dau continuitate generațiilor. Din respect pentru bunelul meu am devenit militar.

COR.: Aveți intenții de a ajunge și la gradul de general?

M. G.: Dacă aș nega acest fapt, nu aș fi onestă. Nu există militar care nu visează să devină general.

Interviu realizat de Vlad IONAȘCU

Primăvara pentru mama

*De zile lungi și însozite,
Ape s-au umplut în mluri.
Zăpada a lăsat pripite
Orașe, sate, văi și dealuri.*

*Cântarea zilelor mai
blânde
Cu tril de păsări nou
venite*

*Se înteește tot mai mult
Cu ale apelor tumult.*

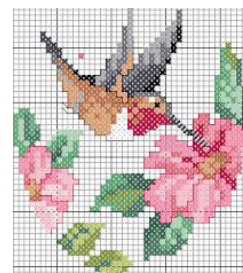
*Se bucură acum și omul
Și găza, pasărea și pomul,*

Oleg FRUNZE, lector universitar la Catedra economie și management public, a dedicat această poezie mamei sale Maria, care prin activitatea sa de peste 45 de ani în domeniul construcției civile, a contribuit la dezvoltarea și modernizarea capitalei republicii, mun. Chișinău.

*Că au scăpat de grea povară
Și au intrat în primăvară.*

*Un fir de iarbă fraged se ițește
Din pământ spre soare crește
Cum un prunc în leagăn tinde
Fața mamei s-o atingă.*

*Odorul dragostei prin aer
Mereu adus de vântul aer,
Încearcă iureș cu al său suflu
Să spargă gheața-n orice suflet.*

Energia regenerabilă – în continuă extindere

Lansat în 2011, proiectul „Energie și Biomasă” a parcurs două etape de implementare datorită fondurilor acordate de Uniunea Europeană. Proiectul este primul de anvergură în sectorul energiei verzi, care și-a propus de a contribui la producerea sigură, competitivă și durabilă a energiei din biomasă, cea mai viabilă și accesibilă sursă de energie regenerabilă în Republica Moldova. În această perioadă consumul de energie, produsă din surse regenerabile, a atins cota de 14% din întregul volum de resurse energetice consumate în republică, cea mai mare pondere revenind energiei din biomasă. Beneficiile acestei alternative de surse de energie autohtonă motivează tot mai multe comunități din republică de a merge pe această cale de eficientizare energetică.

În perioada de la lansarea Proiectului Energie și Biomasă în 190 de școli, grădinițe, centre comunitare au fost instalate sisteme moderne de încălzire pe biomasă, inclusiv 10 grădinițe și centre de sănătate sunt dotate cu panouri solare pentru apa caldă, fiind

sistemelor de încălzire pe biomasă și a colectoarelor solare în 20 de instituții (de colectoare solare beneficiind 6 grădinițe). Urmare, începând cu iarna viitoare, peste 12.000 de oameni vor beneficia de energie curată datorită investițiilor în noile sisteme de circa 700.000 de euro, asigurate din fonduri europene. La rândul lor, și comunitățile vor veni cu o contribuție totală de circa 200.000 de euro. Proiectul a oferit șanse egale tuturor comunităților să utilizeze energia produsă la noi în țară. Invitația de acces la fondurile proiectului a fost făcută tuturor primăriilor din țară. Proiectele câștigătoare au fost selectate de către Comitetul de Selectare al Proiectului în urma mai multor criterii și etape de evaluare. Din componența Comitetului de Selectare al Proiectului fac parte reprezentanți ai următoarelor instituții: Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Educației, Agenția pentru Eficiență Energetică, Fondul pentru Eficiență Energetică, Delegația UE în

deni, Ilie Calistru, menționează cu această ocazie: „Primind invitația de a participa la concursul pentru implementarea proiectelor pe bază de biomasă, am făcut un studiu privind utilizarea acestor resurse energetice în alte localități, inclusiv din satul Cuhnești. Calculele au arătat o economisire a resurselor financiare în sezonul de încălzire de 25 – 30 de procente. Dacă vom economisi și noi măcar 15 – 20 de procente ar fi foarte bine. Și am înaintat proiectele noastre, fiind printre puținele, care am fost selectați la ambele proiecte de instalare a centralei termice pe bază de biomasă și a panourilor solare la grădinița de copii nr.

1 și la gimnaziu. Vorba e că sobele nu dau căldură prin toate încăperile, și copiii aveau probleme de sănătate pe timp de iarnă, dar și procurarea cărbunelui și a lemnului de foc costă bine. Cu sistemele de încălzire pe bază de biomasă totul este centralizat și întreaga clădire este încălzită uniform”.

Totodată, extinderea utilizării resurselor regenerabile de energie sau energiei verzi, cum mai este supranumit acest tip de energie autohtonă, a determinat fondarea a 35 de întreprinderi cu 100 de noi locuri de muncă, create în sectorul de producere a biocombustibilului și a altor 30 de firme din țară, care assemblează sau produc cazane pe biomasă și le oferă consumatorilor. Dintre alte avantaje vom mai menționa, că anual rămân în Moldova circa 100 de milioane de lei, constituind plata pentru biocombustibilul produs în țară, fiind reduse anual 60 de mii de tone de emisiuni de bioxid de carbon.

Aceste rezultate au ajutat

Republica Moldova să reducă simțitor dependența energetică față de furnizorii externi de gaze și cărbune.

Pe lângă stimularea lansării de noi afaceri în producerea de biocombustibil, experții Proiectului întreprind măsuri concrete întru asigurarea con-

trolului calității brichetelor și peletelor și câștigarea încrederii în noul produs de pe piață. În noiembrie 2016, în Republica Moldova a fost acreditat primul laborator de testare a biocombustibililor solizi. Laboratorul, care se află în cadrul Universității Agrare, este în prezent singurul laborator din Republica Moldova acreditat să testeze parametrii fizici și chimici ai biocombustibilului. Laboratorul a beneficiat de echipament modern în valoare de circa 100.000 euro din fondurile europene ale Proiectului Energie și Biomasă.

Datorită noului echipament, producătorii pot să demonstreze calitatea biocombustibilului plasat pe piață, iar consumatorii – să fie siguri de produsul achiziționat.

**Ina PRISĂCARU
ZGLĂVUȚĂ,
specialist în comunicare,
Proiectul Energie și
Biomasă**

investite peste 20 milioane de euro din fondurile europene. De asemenea, peste 1000 de familii își încălzesc casele cu energie verde datorită Programului de subvenționare demarat de Proiectul Energie și Biomasă.

Recent, alte 15 primarii au semnat memorandumuri de colaborare pentru instalarea

Taraclia (Căușeni), s. Târnova (Edineț), s. Fălești Noi (Fălești), s. Gvozdova (Florești), s. Ciuciulea (Glodeni), s. Cobani (Glodeni), s. Obileni (Hâncești), s. Cneazevca (Leova), s. Mateuți (Rezina), s. Chișcăreni (Sângerei), s. Sângerei Noi (Sângerei), s. Buciumeni (Ungheni), s. Bușila (Ungheni).

Primarul de Ciuciulea, Glo-

A apărut revista „Administrarea Publică” nr. 1/2017

De menționat că acest număr de revistă conține 18 studii și articole științifice semnate de autori de la Academia de Administrare Publică și de la alte instituții de învățământ superior și de cercetare din țară, precum și de savanți din Germania, România, Ucraina și Israel, inclusiv 12 articole în limba română, 4 - în limba engleză și 2 articole în limba rusă.

Două dintre aceste articole ar putea capta, în opinia noastră, cel mai mult atenția cititorului. Este vorba, în primul rând, de studiul în limba engleză „Principiile generale ale dreptului Uniunii Europene – sursă de inspirație pentru dezvoltarea dreptului administrativ modern în Republica Moldova” („The general principles of European Union law – a source of inspiration for the development of a modern administrative law in the Republic of Moldova”), semnat de **Thomas SCHMITZ, doctor, profesor, expert al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)**. Pentru a ajunge la calitatea administrației publice de care are nevoie Republica Moldova în secolul al XXI-lea, viitoarea modernizare a administrației publice

trebuie să includă elaborarea unei legi administrative moderne, sofisticate, - se menționează în Rezumatul la acest studiu. - Principiile generale ale dreptului Uniunii Europene, principii nescrise care reflectă patrimoniul juridic european comun, alcătuite și elaborate de Curtea Europeană de Justiție în jurisprudență, reprezintă o sursă valoroasă de inspirație pentru a face față acestei provocări. Cele mai multe principii servesc pentru a proteja drepturile omului sau pentru a pune în aplicare conceptul statului de drept în cadrul Uniunii.

Cel din urmă grup include principiile legalității, securității și clarității juridice, protecției încrederii legitime și unele principii specifice pentru o procedură administrativă echitabilă (în special, dreptul de a fi ascultat, dreptul de acces la dosarul personal și obligativitatea autorității de a-și motiva deciziile). Un interes deosebit prezintă principiile care se concentrează pe asigurarea eficienței legii („effet utile”) care este o preocupare fundamentală într-un sistem bazat pe conceptul statului de drept.

Acest studiu științific original și profund ar mai putea servi drept o mostră concludentă pentru autorii revistei „Administrarea Publică” de utilizare a notelor bibliografice și a bibliografiei ca atare la perfectarea unor elaborări autentice.

Cel de-al doilea material inserat în acest număr de revistă, care ține atât de publicistică cât și de activitatea științifică, poartă titlul de „Operă memorialistică de certă valoare documentară și

artistică” și este consacrat prezentării în cadrul Academiei a Memoriilor „Labirintul destinului”, semnate de primul Președinte al Republicii Moldova, Doctor Honoris Causa al Academiei de Administrare Publică, dl Mircea SNEGUR. În cadrul prezentei relatări este publicat discursul de inaugurare a acestui eveniment al dlui Oleg BALAN, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar, „Eveniment de anvergură al anului”, al dlui Mircea Snegur, precum și luările de cuvânt ale altor participanți la această întâlnire de suflet. **Salutând prezența primului Președinte al țării la Academie, adresându-i sincere felicitări și urări de bine cu prilejul împlinirii vârstei de 77 de ani, dl Oleg Balan a menționat: „Om de o rară înțelepciune, bunătate și modestie, de o blândețe proverbială, Mircea Snegur a știut, totodată, să ne apere cu fermitate și demnitate interesele noastre naționale”.**

Articolele menționate la începutul acestei știri sunt plasate la rubricile tradiționale ale revistei „Administrarea Publică” - „Administrarea publică: teorie și practică”, „So-

cietatea civilă și statul de drept”, „Economie și finanțe publice”, „Instruirea funcționarilor publici: strategii și tehnologii noi”, „Relații internaționale și integrare europeană” și „Tribuna tânărului cercetător”. Printre autorii activi și laborioși ai revistei noastre am dori să-i menționăm pe cei care subsemnează și de această dată: Angela POPOVICI, doctor, conferențiar universitar, Corneliu POPOVICI, doctor, conferențiar universitar, consilier al Președintelui Republicii Moldova, Tatiana ȘAPTEFRAȚI, doctor, conferențiar universitar, Nicolae ROMANDAȘ, doctor în drept, profesor universitar, Boris NEGRU, doctor în drept, profesor universitar, Oleg FRUNZE, doctor, lector universitar, Alexandru GRIBINCEA, doctor habilitat, profesor universitar, Ana GOREA, doctor, conferențiar universitar, Eugenia CEBOTARU, magistr, lector superior universitar, Iurie RICHICINSCHI, doctor în drept, lector universitar, precum și pe mai tinerii cercetători - Victoria GOREA, doctorandă, Ana VARZARI, doctorandă, Elena STUDENEANSCHI, doctorandă, și alții.

Mihai GHEORGHE

AVIZ

Direcția finanțe a Consiliului raional Ialoveni anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de:

- specialist principal în cadrul Secției contabilitate bugetară.

Informația privind condițiile de desfășurare a concursului este plasată pe pagina web www.il.md și pe panoul informațional de la sediul Consiliului raional Ialoveni.

Adresa: MD 6800, or. Ialoveni, str. Alexandru cel Bun nr. 33.

Documentele pentru participare se vor depune timp de 20 zile din data publicării anunțului.

Pentru informații suplimentare telefon de contact: 0268-26601; 0268-26602.

Savantul Adrian Bejan, absolvent al Massachusetts Institute of Technology (MIT) și profesor la Universitatea Duke (Carolina), este recunoscut, la 68 de ani, ca un adevărat apostol al Teoriei Constructale, care descrie „tiparul” după care acționează natura în evoluția fiecărei rase. Descoperirea este cu atât mai uimitoare cu cât românul este cercetător în termodinamică.

Și totuși, ce-i Teoria Constructală? Pentru a putea înțelege pe deplin lucrurile se cuvine să facem o paranteză pentru a explica, evident, cu cuvintele profesorului Adrian Bejan, principiile de bază ale Teoriei Constructale. „Legea constructală se referă la un

Savant român – printre 100 cei mai citați din lume în inginerie

fenomen universal din natură: generarea configurațiilor de curgere. Atât prin organisme vii, cât și prin structurile fizice neînsuflite circulă

felurite fluide: apă, aer, sevă, sânge, fluxuri electrice și calorice. În tranzitul lor, fluidele au tendința de a curge mai ușor, pe căi de mai mare acces”, ex-

plică savantul român.

Savantul de origine română este unanim recunoscut acum de întreg mapamondul, ca un revoluționar al teoriei evoluției. Are 16 titluri Honoris Causa de la universități din 11 state ale lumii (printre acestea se numără, evident și Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați). În 2011, atunci când l-a invitat ca membru de onoare, Academia Română îl descria ca fiind „cel mai activ și vizibil termodinamician tehnic din lume, inventatorul legii constructale în natură, singurul român pe lista celor 100 cei mai citați din lume în inginerie”.

Tehnică inovațională pentru ulei din struguri

O nouă linie tehnologică pentru extracția și producerea uleiului din semințe de struguri a fost elaborată și implementată de specialiștii

uleiul de semințe de struguri este un ulei polinesaturat și conține mai mulți compuși benefici: proteine, fibre, acizi grași nesaturați, tipul de acid gras predominant fiind acidul linoleic. Uleiul este utilizat pe scară largă în industria produselor de cosmetică și în alimentație. Un element de bază, care constituie o noutate, este automatizarea completă a liniei tehnologice, excluzând,

companiei „Hygieiacom” din Chișinău, sub conducerea directorului întreprinderii, Vladimir Verbanov. Necesitatea elaborării noii tehnologii a fost dictată de faptul, că deșeurile de la prelucrarea strugurilor și producerea vinurilor, cu un bogat conținut de semințe de struguri, un material prețios sanitar, adesea sunt aruncate. Astfel, o tonă de struguri conține aproximativ 26 la sută tescovină care produce 68 de kilograme de semințe de struguri uscate și, respectiv, aproximativ 3 litri de ulei de semințe de struguri. Iar

în mare parte, factorul uman, care, de obicei, este prima cauză în ceea ce privește nivelul scăzut al calității.

Rezultatul obținut în urma implementării proiectului de inovare și transfer tehnologic îl constituie linia tehnologică de producere, alcătuită din material și dispozitive ce asigură un produs finit de înaltă calitate, ceea ce a determinat creșterea semnificativă a competitivității produsului pe piața internă, de asemenea și pe segmentul de comercializare a produsului pe piețele externe.

Elaborarea și confecționarea instalației semiautomate cu program numeric „ASE-TO-PAZ” pentru alierea cu scânteii electrice (ASE) a suprafețelor pieselor cu diverse forme geometrice a fost realizată la uzina „Topaz” din Chișinău, în parteneriat cu Institutul de Fizică Aplicată al Academiei de Științe a Moldovei (conducător de proiect – Alexandru

Dicusar, membru-corespondent, doctor habilitat).

Alierea prin scânteii electrice (ASE) este destinată durificării suprafețelor de lucru a pieselor de mașini, având ca scop de bază îmbunătățirea proprietăților fizico-mecanice și de exploatare a acestora, inclusiv rezistența la uzură și oboseală. Procesul ASE este bazat pe fenomenul transfe-

Alierea pieselor cu scânteii electrice

rului direcționat a materialului anodului (electrodului de prelucrare) pe suprafața catodului (piesă), când între acestea apar descărcări electrice. Proiectul de inovare și transfer tehnologic conține un șir de elemente de noutate: instalația de ASE semiautomată de mare eficiență cu

avans 3D de mare precizie a electrozilor de prelucrare, o gamă variată de aplicatoare de diverse tipuri: cu vibrații, rotații, cu mai mulți electrozi concomitenți, soft propriu de dirijare a procesului ASE.

Ca rezultat al implementării proiectului, uzina „Topaz” va avea posibilitatea să exporte instalații high-tech în mai multe țări ale lumii, să utilizeze tehnologia pe piața internă pentru durificarea și recondiționarea pieselor de mașini uzate, pentru reparația utilajului de import, să utilizeze tehnologia elaborată pentru instruirea specialiștilor în cadrul clusterului științifico-tehnologic „Elchim-Moldova”.

Descoperim Moldova prin proiectul turistic „Hai la țară”

Fondatorul proiectului turistic „Hai la țară”, Alex Guțaga, vicepreședintele Asociației de Geografie și Etnografie, și-a propus să investească în turismul local și să creeze turiștilor posibilitățile de a descoperi în lung și-n lat țara dintre Nistru și Prut. A creat o platformă care reușește să îmbine mai multe beneficii: turiștii au loc pentru cazare, băștinașii din sate au posibilitatea să facă un ban în plus, iar Moldova este descoperită de la origini, fiindcă totuși veșnicia și neamul nostru s-au născut la sat. „Absolvind Facultatea de calculatoare, informatică și microelectronică a Universității Tehnice din Moldova și Școala de afaceri din Israel, hobby-ul meu a devenit

geografia, mărturisește Alex Guțaga. Astfel, că, pe lângă faptul, că sunt vicepreședintele Asociației de Geografie și Etnografie, sunt pasionat să descopăr locurile pitorești din Republica Moldova. Când întreb pe cineva dintre băștinași ce se poate de făcut în țara noastră, la sat, pentru o perioadă de 3 zile, majoritatea zic că nu e nimic de făcut. Dar nu e adevărat. Se poate de făcut multe lucruri frumoase, Moldova dispune de numeroase locuri pitorești, care pot fi descoperite anume prin itinerarele turistice rurale.

În perioada sovietică, în țara noastră intrau sute de mii de turiști (în total peste 1,5 mln. de oameni pe an) care veneau pentru o perioadă de o săptămână-două și se cazau nu la hotel, dar la băștinași. Îmi amintesc, chiar și părinții mei (eu fiind de baștină din s. Glinoe, Slobozia) au găzduit o familie din Surgut (Rusia). De aici mi-a venit ideea să readuc acele obiceiuri: vin turiștii și profită de condițiile de cazare, iar localnicii, care oferă case spre închiriere, au parte de un venit în plus. De ce să nu folosim resursele pe care le avem? Majoritatea persoanelor de la țară au minim două case în

ogradă: una în care locuiesc și alta, destul de mobilată, pe care o păstrează pentru ocazii speciale. Noi am venit cu propunerea ca aceste case să fie oferite spre cazare turiștilor.

Statistica arată că în Moldova anual vin un număr de aproximativ 95 mii de străini, dar real dintre ei sunt foarte puțini turiști.

O mare parte dintre aceștia vin în interes de afaceri și nu peste tot pot să se cazeze. Am studiat sectorul managementului afacerilor și am constatat, că, îndeosebi, în domeniul turismului rural situația este dezolantă. În țară nu sunt decât 8 pensiuni licențiate, iar cerințele fac, practic, imposibil obținerea acestor licențe.

Și, acum trei ani și ceva, mi-am propus să lansez proiectul turistic rural „Hai la țară”. Am început cu un număr de 5 case, ca la final de an să fie înregistrate vreo 11. Actual-

mente, proiectul „Hai la țară” le propune turiștilor spre cazare 272 de case din 72 de localități ale țării. Numărul caselor crește în mod firesc. Doar anul trecut am avut circa 1000 de turiști din peste 20 de țări.

Dezvoltarea turismului, inclusiv cel rural, poate constitui o cale sigură de îmbunătățire a situației social-economice și financiare a Republicii Moldova. După estimările noastre, peste 200 mln. de euro ies din țară prin cetățenii noștri care aleg să-și petreacă vacanța în afară. Acești bani pot să rămână în țară dacă destinațiile noastre ar fi destul de promovate. Țara devine mai săracă, fiindcă banii nu sunt investiți acasă, inclusiv în turismul local. De ace-

ea, am și lansat proiectul „Hai la țară”, care poate fi formula soluționării acestei probleme.

Noi credem și așteptăm ca în acest an să avem la vreo 10 mii de turiști”.

Ion VLADIMIR

Abonarea 2017

Continuă abonarea pentru anul 2017 la revista științifico-metodică trimestrială **„ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **„FUNCȚIONARUL PUBLIC,”** publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista **„Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul **„Funcționarul public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef Secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Luminița BOICIUC - redactor, designer

Sergiu VLĂDICĂ - redactor

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 14.03.2017

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică